

نقش راهبردی مساجد در ترویج سبک زندگی ایرانی اسلامی

محراب هداوند میرزایی^۲*

شریف نژاد^۳

علی قربان گراوند^۴

فصلنامه مدیریت فرهنگی مطهر، سال هجدهم، شماره ۵۶، بهار ۱۴۰۰

چکیده

بعد از تلاش‌های زیاد دشمنان انقلاب اسلامی ایران که نتوانستند با جنگ سخت در اراده مردم و همچنین انقلاب خللی ایجاد نمایند دشمنان سعی نمودند با جنگ نرم جامعه ایران را به سمت فروپاشی سوق دهند یکی از ابزارهای دشمن تغییر در سبک زندگی است که با استفاده از تبلیغات رسانه ای در راستای استحاله از درون با کمترین هزینه ممکن در حال انجام است. در این راستا نهاد های مختلفی برای تحقق سبک زندگی مورد نظر اسلام در جامعه در حال تلاش هستند، اما وجود مکان های مذهبی همچون مساجد و استفاده از ظرفیت رسانه ایی مسجد به عنوان رسانه ایی سنتی که در آن همه چیز از قداست خاصی برخوردار است و همچنین وجود زمانهایی مقدس همچون محرم و رمضان که مردم را بیش از هر موقع دیگری به مساجد می کشاند از سرمایه های اجتماعی هویت سازی به شمار می آید، که می تواند نقش مهمی در تقویت و ترویج سبک زندگی اسلامی در جامعه ما ایفا نماید. پژوهش حاضر در تلاش است به این پرسش پاسخ دهد آیا راهبردهای ایفای نقش مساجد در ترویج ابعاد فردی، خانودگی و اجتماعی سبک زندگی اسلامی موثر است؟ نتایج این تحقیق نشان می دهد همبستگی مستقیم و مثبت آماری بین راهبردهای سه گانه فردی، خانوادگی و اجتماعی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد می باشد. راهبرد فردی، راهبرد اجتماعی و راهبرد خانوادگی به ترتیب در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد نقش دارند. این پژوهش کاربردی و با استفاده از روش توصیفی و اکتشافی است. برای این کار پرسشنامه هایی تهیه و بین جامعه نمونه توزیع گردیده است. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار spss استفاده شده است.

کلید واژه ها: راهبرد، سبک زندگی، سبک زندگی اسلامی، مسجد.

۲ - استادیار دانشگاه تربیت پاسداری امام حسین(ع)، دانشکده شهید مطهری(نویسنده مسئول)

۳ مدرس دانشکده شهید مطهری

۴ - عضو هیات علمی دانشگاه تربیت پاسداری امام حسین(ع)

۱- مقدمه

اسلام در آغاز ظهور خود نهادی سیاسی و اجتماعی را به نام مسجد شکل داد. این نهاد نقش مهمی در رشد معنوی و فرهنگ سازی انسان‌ها داشته و دارد، هم زمانی تأسیس مسجد و تشکیل جامعه اسلامی با هجرت پیامبر در مدینه، نشان از نقش بی بدیل مسجد در نهادینه سازی و تشریح سبک نوین زندگی و حیات اسلامی در آن دوران دارد. یکی از نهادها یی که سابقه طولانی در حیات اجتماعی جامعه ایران داشته و پیوندهای عمیق مردم با آن همواره وجود داشته است، مسجد است. اگرچه در نگاه اول تصور می شود مسجد، محل برگزاری مراسم عبادی به صورت داوطلبانه است مسجد به عنوان یک سازمان چندبعدی مردمی که می تواند تمام عرصه های زندگی فرد را مورد توجه قرار دهد، از دیرباز تاکنون به شیوه های مختلف خودنمایی است همانطوری که رانندگی در جاده نیاز به رعایت اصول و مقررات و وجود علائم و نشانه های دارد، شیوه زندگی هم نیاز به وجود برنامه، دیدگاه نظری و نحوه عملکرد دارد که تعیین این خط مشی زندگی همان سبک زندگی نام دارد (آرمند و همکاران، ۱۳۹۴: ۲). مفهوم سبک زندگی یکی از مفاهیمی است که سابقه طولانی ندارد و در عصر جدید پدید آمد و دامنه آن تا عمیق ترین لایه های وجود انسان و تمام ابعاد حیات بشر وسعت یافت. و از مفاهیم علوم اجتماعی است سبک زندگی جنبه عینی زندگی انسانهاست که بر مبنای جنبه های ذهنی همچون ارزش ها و باورها شکل می گیرد و به مثابه ابزاری قابل مشاهده، فردیت هر عضو جامعه را باز نمایی می کند (اصمی اصطهباناتی و همکاران ۱۳۹۳: ۵۱۶). در عصر حاضر با پیشرفت فناوری اطلاعات، سبک زندگی ایرانی اسلامی بسیاری از افراد جامعه دچار تحولات گوناگونی شده است. سبک زندگی از الگوهای فرهنگی، رفتاری و عاداتی شکل می گیرد که افراد به طور روزمره آنها را در زندگی فردی و اجتماعی خود به کار می گیرند. سبک زندگی شامل فعالیت های معمول و روزانه است که شخص آنها را در زندگی خود به کار گرفته و روی سلامت او تاثیر دارد. در واقع سبک های زندگی الگوهایی برای کنش هستند که مردم را از هم متمایز می کنند. سبک های زندگی کمک می کنند تا آنچه را مردم انجام می دهند و چرایی آن و معنایی که برای آنها و دیگران دارند را درک کنیم (چانی، ۱۳۷۸: ۱۱). در حال حاضر جهان غرب برای تمام رفتارهای انسان، الگوهای برای سبک پوشش، تغذیه، معماری، تفریح، معاشرت با دوستان، همکاران، همسایگان و ازدواج، و... طراحی و به بیشتر کشورهای جهان سوم عرضه می کند. عمدتاً مصرف کنندگان الگوهای آنان نه تنها ساکنان غرب بلکه در برخی مواقع، الگو سازی و سبک دهی اختصاصی برای جامعه هدف برون مرزی مشخص مانند کشورهای اسلامی تولید می شود. با بررسی دین اسلام در می یابیم این دین الگوهای مشخصی برای تمام ابعاد زندگی بشر دارد (فعال، ۹۳: ۲۶). مساله توجه به سبک زندگی از موضوعاتی است که مقام معظم رهبری طی دو سه سال اخیر آن را مطرح و بر ضرورت توجه به آن تاکید نموده اند.

ایشان در سال ۱۳۹۱ در دیدار با جوانان استان خراسان شمالی به این موضوع پرداختند و آن را بخش اساسی و حقیقی پیشرفت و تمدن سازی نوین اسلامی خواندند و با دعوت از نخبگان و صاحبان فکر و

اندیشه برای پرداختن به این مفهوم مهم، بر آسیب شناسی وضع موجود سبک زندگی در ایران و چاره جوئی در این زمینه تاکید نمودند: پیشرفت در علم و صنعت و اقتصاد و سیاست که بعد ابزاری تمدن اسلامی را شکل می دهد، وسیله ای است برای دستیابی به سبک و فرهنگ صحیح زندگی و رسیدن به آرامش، امنیت، تعالی و پیشرفت حقیقی». امروزه نظام سلطه استفاده از توان رسانه ای و تبلیغاتی گسترده خود سعی دارد سبک زندگی مورد نظر خود را به جوامع مختلف از جمله اسلامی به ویژه ایران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی غالب نماید سبکی که در آن مادی گرایی، لیبرالیسم و بی قیدی و پوچی موج می زند و خبری از کرامت انسانی و آموزه های اسلامی و معنویت نیست (فعالی، ۱۳۹۳: ۱۵).

بنابراین اگر ما بعد از گذشت بیش از چهار دهه از انقلاب اسلامی ایران، دنبال صدور آرمان ها و ارزش های انقلاب و پافشاری بر راه روشن و پر فروغ امام راحل ره هستیم، ناگزیر می بایست به دنبال تحقق الگویی درخشان از سبک زندگی اسلامی با مؤلفه های خاص آن باشیم، تا بتوانیم کار آمدی دین در مدیریت سبک زندگی دنیوی و اخروی بشر را به رخ گفتمان های دیگر بکشانیم و نمایی روشن از تمدن نوین اسلامی را به دنیا ارائه دهیم. در این تحقیق سعی بر این شده است که، ضمن بیان شاخصه ها و مؤلفه های سبک زندگی مسجد محور، به بررسی راهبردهای ایفای نقش مساجد در بهبود سبک زندگی اسلامی مردم، در ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی اشاره گردد. با نظر اجمالی به شاخص ها و مؤلفه های سبک زندگی اسلامی و با یک نگاه ویژه به مسجد طراز اسلامی و با در نظر گرفتن کار کرد ها و نقش مورد انتظار آن در شرایط فعلی، نقش مساجد در سبک دهی به زندگی مسلمانان را در ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی بررسی کرده، و به عبارتی دیگر بیان نماییم که؛ مساجد با اتخاذ چه راهبرد های می توانند در ترویج سبک زندگی اسلامی در جامعه موثر باشند. برای گردآوری داده های این تحقیق از هر دو روش کتابخانه ای و میدانی استفاده شده است. روش تحقیق پیمایشی و پرسشنامه محقق ساخته که اعتبار و پایایی آن مورد تایید قرار گرفته و راهبردها مورد نظر ارزیابی شده اند. راهبردهای اولیه ای محقق پایه در سه سطح، فردی، خانوادگی و اجتماعی، ترسیم و به صورت پرسشنامه اولیه، جهت تایید نظر خبرگان در اختیار تعدادی از نخبگان قرار گرفت. در نهایت از میان ۲۵ پرسش راهبردی و با در نظر گرفتن انواع راهبرد ها، ۱۳ عنوان راهبرد برای نقش مساجد در ترویج سبک زندگی اسلامی، انتخاب و برای بررسی نرمال بودن نمره عامل های بدست آمده از آزمون کلوموگرف-اسمیرنوف استفاده گردید. در نهایت برای پردازش داده ها از نرم افزار Spss استفاده شده است

۱۴-پیشینه تحقیق

نویسنده	موضوعات
اباذری و چاوشیان، ۱۳۸۶	از طبقه اجتماعی تا سبک زندگی به تحلیل چگونگی تغییر شالوده اجتماعی هویت در جوامع امروزی پرداخته

طراحی مدل مطلوب کارکرد و مدیریت مساجد به عنوان یک سازمان داوطلبانه مذهبی به چرایی تشکیل مسجد در اسلام برای پاسخگویی به نیازها و کارکردهای آن در طول تاریخ مدنی مسلمانان و تفاوت آن با نهادهای غربی پرداخته است.	عابدی، جعفری و همکاران
در پایان نامه کارشناسی ارشد خود با موضوع مطالعه تطبیقی مؤلفه ها و شاخص های سبک زندگی در اندیشه های مقام معظم رهبری و سه اندیشمند مطالعات فرهنگی به مقایسه دیدگاه های مربوطه پرداخته است.	میرابی، قشونی
در پایان نامه خود با عنوان بررسی نقش مساجد در تهدید نرم (با تأکید بر مساجد شهر اراک به بررسی آثار مساجد در ایجاد و یا خنثی سازی تهدید نرم پرداخته است.	انصاری

۳- مبانی نظری

۱-۳ راهبرد

در مفهوم به منزله چراغ راهنمایی است برای تصمیم گیری های اساسی چون با داشتن تصویری روشن از جهت حرکت نظام با اطمینان خاطر بیشتری می توان قدم برداشت و خطر ها را پذیرفت. راهبرد در معنای نخستین خود بیانگر نقشه ها و تدابیر بوده است یعنی دانش طرح ها و نقشه ها و به معنی دانش حرکات و تاکتیک عملیات تعریف می شد. بعدها کلاوزویتس راهبرد را این گونه تعریف نمود و حوزه آن را گسترش داد. فن هدایت نیرو و تطبیق و هماهنگ ساختن نیروها جهت نیل به هدف های بزرگ. (روشندل، ۱۳۷۰: ۲۳۷).

۲-۲- مسجد: از ماده سجد بوده و در لغت به معنای محل سجده کردن آمده است (عمید، ۱۳۶۴، ۱۸۰۴ ج ۲) علامه طباطبائی (ره) مسجد را اسم مکان می داند و به معنای محلی که در آن سجده انجام می شود یا خانه ای که برای سجده ساخته می شود، یاد می نماید. (طباطبائی، ۱۳۷۴: ۱۶۳، ج ۹). واژه ی مسجد، جمعاً ۲۸ بار در قرآن کریم ذکر شده که در ۲۲ مورد به صورت مفرد و در ۶ مورد به صورت جمع آمده است (iribnews.ir). مسجد از منظر قرآن، روایات و سیره عملی پیامبر ص و امامان شیعه جایگاه مهم و دارای عظمت بسیاری است. در صدر اسلام مسجد نقش های فراوانی مانند عبادی، اجتماعی و سیاسی ایفا می کرد. می توان گفت مسجد در جامعه اسلامی مهم ترین مرکز سبک ساز و فرهنگ زای دینی محسوب می شود (فعالی، ۱۳۹۳: ۲۶). در صدر اسلام مسجد در ایران بنا شد و همیشه کانون آموزش، تهذیب و ایجاد تحولات اجتماعی بوده است (ابراهیم حسن، ۱۳۷۶: ۴۵۰).

برخی تعاریف عملیاتی برای مسجد قائل شده اند مانند مسجد مکانی با محدوده جغرافیایی مشخص ، محدود محصور است که معمولاً با معماری متفاوت از ساختمان های اطراف ساخته می شود و در آن نماز جماعت و مراسم های دیگر برپا می شود (پور قیصری، ۱۳۹۳: ۱۳). از موثرترین حرکت های سیاسی یک قرن اخیر، انقلاب اسلامی ایران و پیروزی آن است ، که از جهات گوناگون با انقلاب های ماقبل خود در دنیا تمایز بسیاری دارد. از جمله وجه تمایز آن پایگاه دینی انقلاب ، در عصر دوری گزینی از ایدئولوژی های آسمانی و الهی بود. مساجد به عنوان فراگیرترین مرکز دینی در اسلام، در این انقلاب نقشی حساس داشتند (عابدی جعفری و همکاران، ۱۳۸۴: ۵۳).

۳-۳- سرانه

سرانه در این تحقیق، عبارتست از :مساحت، تقسیم بر جمعیت .در واقع سرانه عبارت است از مقدار زمینی که به طور متوسط از هر کدام از کاربری های شهری یا روستا به هر نفر جمعیت شهر یا روستا می رسد سرانه ارائه شده در تمام منابع بطور کلی شامل سرانه مذهبی و یا سرانه مذهبی -فرهنگی می باشد. بطور اخص سرانه مساجد درج نشده و سرانه مذهبی شامل مساجد، امامزاده ها، حسینیه، تکایا، سقاخانه، اماکن مذهبی اقلیت های دینی و سرانه فرهنگی نیز شامل سینما، سالن سخنرانی، تئاتر، موزه، کتابخانه و اماکن تاریخی و میراث فرهنگی می باشد. (زیاری، ۱۳۸۳: ۶۹)

سرانه وسعت مساجد شهر و یا روستا = کل جمعیت شهر یا روستا ÷ مساحت کل مساجد شهر یا روستا (متر مربع)

۴-۳- سبک زندگی

همان شیوه ها و الگوهای زندگی روزمره است که الگوهای فردی مطلوب از زندگی و تمام عادات و روش هایی را که فرد یا اعضای یک گروه به آنها خو کرده یا عملاً با آنها سروکار دارند، مانند سرگرمی، مصرف، لباس و ... را دربر می گیرد. به عبارت دیگر سبک زندگی، عبارت است از الگوی زندگی فردی که در فعالیت ها، دلبستگی ها و افکار شخصی، خود را نشان می دهد (شوشتری زاده، ۱۳۸۲: ۸۴) سبک زندگی نظام واره و سیستم خاص زندگی است که به یک فرد، خانواده یا جامعه با هویت خاص اختصاص دارد. این نظام واره، هندسه کلی رفتار بیرونی و جوارحی است و افراد، خانواده ها و جوامع را از هم متمایز می سازد (شریفی، ۱۳۹۱: ۱۴۶) در جریان رواج مصرف گرایی و امکان انتخاب و گزینش کالاها، افراد صاحب سبک زندگی شدند. نشانه های گسترش سبک زندگی حاصل از جامعه مصرفی را جامعه شناسانی چون ویلن، وبر و زیمل در اوایل قرن بیستم به تصویر کشیدند. از دیدگاه تورشتاین ویلن، داشتن سبکی خاص به معنای چیزی بیشتر از علایق خاص فراغت است. داشتن سبک زندگی خاص و خودنمایی برای نشان دادن تعلق به گروهی خاص در جامعه به برجسته کردن تمایزهای گروه های دیگر منجر شده است. به نظر وی ثروت مهمترین عامل کسب منزلت است که باید نمود خارجی داشته باشد و بهترین نمود آن مصرف تظاهری و نمایشی است. برای نمونه، افراد با نوع پوشش، آرایش و زیور آلات، خود و طبقه خود را از سایرین متمایز می کنند (نیازی و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۸۲-۱۸۵) به نظر ویلن طبقه مرفه

ابتدا از طریق کسب مال و ثروت تشکیل شد. ثروت بیشتر، قدرت بیشتری را برای این طبقه به همراه آورده است. داشتن ثروت منزلت بوده و نشان دادن آن افتخارآمیز بوده است. به نظر وی فراغت خودنمایانه که از طریق اشتغال فرد به کارهای غیر تولیدی نمایش داده می شد، نشان دهنده ثروت فرد بود. زیمل سبک زندگی را تجسم تلاش انسان می داند برای یافتن ارزش های بنیادی یا به تعبیری فردیت برتر خود در فرهنگ عینی اش و شناساندن آن به دیگران، به عبارت دیگر انسان برای معنای مورد نظر خود (فردیت برتر)، شکل صورتهای رفتاری را بر می گزینند. زیمل توان چنین گزینشی را سلیقه و این اشکال به هم مرتبط را سبک زندگی می نامد. او معتقد است سبک زندگی، عینیت بخشی به ذهنیات در قالب اشکال شناخته شده اجتماعی است، نوعی بیان فردیت برتر و یکتایی در قالبی است که دیگری این یکتایی را درک کند (فتحی و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۰۹). زیمل در تحلیل مصرف گرایی جامعه مدرن، بر مقوله ای همچون مد تاکید نموده است تعریف زیمل از سبک زندگی عبارت است از: افراد یک جامعه مطابق انگیزه های درونی و سلايق خودشان و به واسطه تلاشی که برای ایجاد توازن میان شخصیت ذهنی و زیست محیط عینی و انسانیشان به انجام می رسانند برای زندگی خود بر می گزینند (رستمی و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۳). همچنین گیدنز معتقد است که سبک زندگی را می توان به مجموعه ای کم و بیش جامع از عملکردها تعبیر کرد که فرد آنها را به کار می گیرد؛ چون نه فقط نیازهای جاری او را بر می آورند، بلکه روایت خاصی را هم که وی برای هویت شخصی خود برگزیده است، در برابر دیگران متجسم می سازند (گیدنز، ۱۳۸۵: ۱۱۹). سبک زندگی روش الگومند مصرف، درک و ارزش گذاری محصولات فرهنگ مادی است که استقرار معیارهای هویتی را در چارچوب زمان و مکان ممکن می سازد (گیدنز، ۱۳۷۷: ۳۱). سبک زندگی از دیدگاه اسلام، به مجموعه ای از موضوعات مورد قبول اسلام در عرصه زندگی اشاره دارد که براساس آن، معیار رفتار ما باید مبتنی بر اسلام و آموزه های اسلامی باشد. خدا محوری و حاکمیت ارزش های اسلامی در زندگی از مهمترین معیارهای سبک زندگی مورد تأیید اسلام است؛ درواقع، در این سبک زندگی، زندگی فردی و اجتماعی افراد باید مبتنی بر اسلام و رهنمودهای قرآنی باشد. اسلام با احکام جاودانه خود، سبکی آرمانی و در عین حال، واقع گرایانه را پیشنهاد نموده است که مبتنی بر نگرشی متعالی به هستی و انسان است پس می توان انتظار داشت که سبک زندگی اسلامی نیز از سبک های مهم و تأثیرگذار در زندگی افراد و درجوامع گوناگون است؛ خصوصاً در عصر حاضر که کاستی های سبک زندگی غیر دینی و مادی بر همگان روشن شده است (افشانی و همکاران، ۱۳۹۳: ۸۴). سه چیز در سبک زندگی غرب اصل است: اصالت فرد، اصالت سود و اصالت لذت. اما اسلام توصیه می کند افراد به نیازهای فردی خود پاسخ دهند اما در عین حال به تمام ابعاد توجه کنند: «یا ایها الذین آمنوا علیکم انفسکم؛ ای کسانی که ایمان آورده اید به خود بپردازید» (سوره مائده، آیه ۱۰۵)؛ بنابراین اسلام هم به سلامت روح بها می دهد هم جسم اما این اصل نیست و در کنار آن افراد باید به دیگران و مسائل اجتماعی هم توجه کرده و در این راستا برای خود چارچوبی تعیین کنند تا روابط اجتماعی بهبود یابد روابط اجتماعی از نظر قرآن دارای جایگاه مهمی است

و سبک زندگی اسلامی صرفاً بر فرد بنا نشده است؛ بنابراین شاخص های سبک زندگی اسلامی را می توان در دو بعد فردی و اجتماعی تقسیم نمود.

یافته های تحقیق

۱- وضعیت پراکندگی مساجد در ایران

بر اساس امار سال ۲۰۱۷ تعداد ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار باب مسجد در سراسر جهان وجود داشته که کشور اندونزی با حدود ۲۱۰ میلیون نفر مسلمان، با بیش از ۸۰۰ هزار مسجد از نظر تعداد و سرانه بیشترین نرخ را در بین کشورهای مسلمان و غیرمسلمان به خود اختصاص داده است. هند با ۳۰۰ و بنگلادش با ۲۵۰ هزار باب مسجد بیشترین مساجد را در خود جای داده اند. با پیروزی انقلاب اسلامی در سال های ۵۷ کشور ایران دارای حدود ۲۵ هزار مسجد در سراسر کشور بود و با گذشت ۴۰ سال از پیروزی انقلاب و رشد جمعیت، تعداد مساجد نیز با همت خیرین مسجدمساز و دستگاه های مربوطه به سه برابر افزایش به حدود ۷۳ هزار باب در سراسر کشور رسیده است که به ازای هر ۱۰۴۲ نفر یک مسجد وجود دارد (www.yjc.news). بنا بر گزارش های رسمی در مورد جمعیت کشور، از ۷۲ میلیون نفر ایرانی بیش از ۹۹ درصد مسلمان و ۷ درصد آنها نیز از اهل سنت هستند. بر این اساس نزدیک به ۵ میلیون سنی در کشور وجود دارد که دارای ۱۰ هزار مسجد هستند و به این ترتیب بطور متوسط برای هر ۵۰۰ سنی یک مسجد ساخته شده است (valiasr-aj.com)

نقشه شماره (۱) ایران و جهان و امار پراکندگی مساجد

ماخذ www.yjc.news/fa

در کشورهای اسلامی از جمله ایران مساجد به عنوان نماد سازوکار اولیه حکومت اسلامی به حساب می آید. با گسترش و بزرگ شدن تدریجی شهرها مساجد فراوانی ساخته شد. از شاخص های مورد تاکید ائمه اطهار و اندیشمندان اسلامی برای بنای مسجد در مراکز مسلمان نشین، پراکنش فضایی متناسب با محیط، مکان یابی مناسب برای دسترسی مناسب و تناسب تراکم جمعیت به تعداد مساجد بوده است در

گذشته مساجد کارکرد و حوزه نفوذ تقریباً معین و مشخص داشتند. در حالی که امروز تمایل و خواست بنیان گذاران، عامل اصلی تعیین محل و موقعیت مساجد شده است و همین عامل باعث شده در برخی نواحی شهر تعداد زیادی مسجد با فاصله اندکی از هم قرار گرفته اند و در نواحی دیگر تعداد مساجد نسبت به سطح ناحیه و عده جمعیت بسیار اندک است. همین عامل را به نوعی در سطح استانهای کشور ایران می توان مشاهده نمود

جدول شماره () تعداد مساجد استانهای ایران

ردیف	استان	تعداد مسجد	منبع
۱	تهران	۳۵۰۰	
۲	البرز	۳۷۶	https://iqna.ir/fa/news/3488707
۳	خراسان رضوی	۵۳۴۶	//
۴	کردستان	۲۸۰۰	https://www.iribnews.ir/fa/news/1139880/
۵	س و ب	۶۰۰۰	شیعیان و اهل سنت https://sb.iqna.ir/fa/news/3852003
۶	خراسان جنوبی	۲۰۸۰	http://www.hawzahnews.com/news/433967
۷	خراسان شمالی	۱۱۰۸	http://www.shabestan.ir/detail/News/651636
۸	هرمزگان	۲۸۰۰	https://www.isna.ir/news/khalijefars-20804
۹	ایلام	-	
۱۰	خوزستان	۷۵۰۰	مسجد https://www.mehrnews.com/news/3761706
۱۱	کرمانشاه	۱۲۱۱	https://www.mehrnews.com/news/4246722
۱۲	اذربایجان غربی	۳۷۴۲	www.tasnimnews.com/fa/news/1397/04/01/1755142/2700
۱۳	اذر شرقی	۷۵۰۰	https://tabriz.iqna.ir/fa/news/3839295
۱۴	اردبیل	۱۸۵۰	https://www.yjc.ir/fa/news/5401750
۱۵	گیلان	۲۸۰۰	http://www.rangeiman.ir/14087
۱۶	مازندران	۴۱۰۳	https://www.mehrnews.com/news/1389070
۱۷	گلستان	۲۳۱۴	https://www.mehrnews.com/news/3691173
۱۸	لرستان	۱۷۰۰	https://lorestan.iqna.ir/fa/news/3716753
۱۹	کهگیلویه و بویر احمد	۱۰۹۰	https://www.isna.ir/news/98080401915

https://www.mehrnews.com/news/2120069	۹۶۰	چهارم حال بختیاری	۲۰
http://www.masjed.ir/fa/news/14726	۴۳۳۶	فارس	۲۱
https://www.irna.ir/news/83234871	۱۲۰۰	قم	۲۲
https://www.isna.ir/news/semnan-	۷۰۳	سمنان	۲۳
	-	مرکزی	۲۴
https://www.yjc.ir/fa/news	1324	زنجان	۲۵
https://www.mehrnews.com/news/3843275	۱۳۰۰	قزوین	۲۶
	۲۰۴۵	یزد	۲۷
https://www.mehrnews.com/news/1679247	۴۹۱۵	اصفهان	۲۸
https://www.mehrnews.com/news/2515935	۱۷۹۰	همدان	۲۹
https://www.tasnimnews.com/fa/news/1397/10/26/19243758	۳۶۲۹	کرمان	۳۰
	-	بوشهر	۳۱
بدون امار استانهای بوشهر، ایلام و مرکزی	۸۰۰۲۲	جمع کل	

۲- ظرفیت های مسجد در ترویج سبک زندگی اسلامی
بی شک مساجد می تواند نقش مهمی در گسترش و ترویج سبک زندگی انسانها داشته باشند. اگر آنرا به عنوان یک رسانه ای که از گستردگی خوبی در سطح جامعه برخوردار است و مخاطبین آن از همه اقشار و صنوف و از کودک تا پیر را شامل می گردد مد نظر قرار دهیم . به عنوان یک ابزار بسیار عالی در جهت ترویج سبک زندگی مورد نظر اسلام می توان یاد کرد. بی شک مساجد در این زمینه دارای ظرفیت های متعددی است از جمله:

جدول شماره (۱): ظرفیت ها مساجد و چالش های بر سر راه ایفای نقش مساجد

ردیف	ظرفیت های مسجد	چالش های بر سر راه ایفای نقش مسجد
۱	ظرفیت آموزش همگانی	کاهش ارتباط مستمر مابین مسجد و مردم
۲	ظرفیت ارتباطی و رسانه ای مساجد	فزایش میانگین سنی مراجعین به مساجد
۳	ظرفیت معرفی الگوهای	عدم توجه ویژه به اوقات فراغت نبود هماهنگی فی مابین

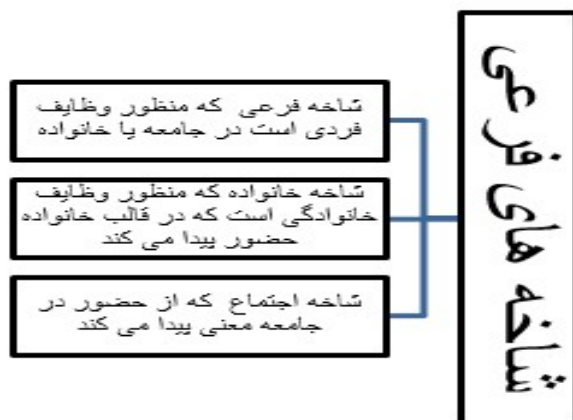
	تربیتی	جوانان و خانواده ها	مساجد و سایر نهاد های فرهنگی
۴	ظرفیت علمی و آموزشی مساجد	غفلت از ارائه الگوی مصرف صحیح اسلامی	گسست میان مساجد و خانواده ها
۵	ظرفیت فرهنگی و تربیتی مساجد	احساس پوچی و بی هویتی در برخی از جوانان	مغفول ماندن نقش روابط عمومی ها در مساجد
۶	ظرفیت امامان جماعت مساجد	موازی کاری تشکل ها و سازمانهای فعال در امور مساجد	نداشتن نگاهی نو به مساجد، در سیر جریان گذر از زندگی سنتی به مدرن
۷	ظرفیت نهاد های دخیل در امور مساجد	ناتوانی مساجد نسبت به معرفی و ارائه الگوهای ایمانی	نبود سازماندهی منسجم نیروی انسانی حاضر در مساجد
۸	ظرفیت عبادی و الهی	ارتباط کم میان مساجد با مراکز آموزشی و تربیتی	عدم استفاده از ظرفیت رسانه ملی برای پیشبرد اهداف مساجد
۹	ظرفیت مدیریت شهری روستایی	فراهم نمودن امکانات متناسب با همه گروههای حاضر در مساجد	نداشتن برنامه ریزی بلند مدت و کلان برای مساجد
۱۰	ظرفیت مخاطبین و نماز گزاران	کم یا نبود ارتباط میان مساجد با اصناف و بازاریان	غافل شدن از نقش فضای مجازی در ترویج سبک زندگی

ماخذ یافته های تحقیق نگارندگان

۳- شاخص های سبک زندگی اسلامی

سبک زندگی اسلامی سبکی جامع و جهانی و جاویدان و بهترین سبک زندگی است که برای خود شاخص هایی دارد مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از بسیجیان و فعالان طرح صالحین در تاریخ ۹۱/۰۹/۰۱ در خراسان شمالی سبک زندگی را به عنوان عیار برای خودشناسی دانستند و فرمودند همین بحث سبک زندگی و اسلوب زندگی برحسب نظر اسلام، این در داخل بسیج می تواند یک معیار برای خودشناسی باشد.... (بیانات رهبری ۹۱).

«سبک زندگی تابع تفسیر ما از زندگی است. هدف زندگی چیست؟ هر هدفی که ما برای زندگی معین کنیم، برای خود مان ترسیم کنیم، به طور طبیعی، متناسب با خود، یک سبک زندگی به ما پیشنهاد می شود» (مقام معظم رهبری - ۹۱/۷/۲۳) که عبارتند از: (نمودار شماره (۱) شاخه های فرعی)

ردیف	شاخص ها	هدف ها
۱	اسلام محوری	عدم تاثیر پذیری از فرهنگ بیگانگان
۲	هدفمندی و هدف گرایی	هم راستایی سبک زندگی با اهداف اسلامی
۳	جهادی بودن	استحکام بخشیدن به ساخت قدرت ملی از طریق خانواده سالم
۴	امنیت روانی و اخلاقی جامعه	معنویت افزایی خانواده
۵	فرهنگ جمع گرایی و مشارکت پذیری	توجه به کار جمعی
۶	توجه به کانون خانواده	جلوگیری از فرو پاشی کانون خانواده
۷	اهمیت روابط اجتماعی و خانوادگی	صلحه رحم و توجه به حقوق همسایگان
۸	پرهیز از تقلید در تولید سبک زندگی	ملاک قرار دادن الگوها و شاخص های دینی در زندگی
۹	توجه به فرهنگ پوشش	نمودهای بیرونی فرهنگ رایج و غالب
۱۰	توجه به اخلاق	مقید نمودن مردم به رعایت ادب و اخلاق

ماخذ از بیانات مختلف رهبری

بررسی و تجزیه و تحلیل

براساس جدول شماره (۲)، توزیع فراوانی پاسخگویان باتوجه به متغیر جنسیت نشان میدهد که ۹۰ درصد پاسخگویان مرد، و ۱۰ درصد زن بوده اند.

جدول شماره (۲) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب متغیر جنس

پاسخ های معتبر	جنسیت	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تراکمی
	مرد	36	90.0	90.0	90.0
	زن	4	10.0	10.0	100.0

	100.0	100.0	40	جمع	
--	-------	-------	----	-----	--

جدول شماره (۳) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب متغیر تاهل

پاسخهای معتبر	متاهل	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تراکمی
		40	100.0	100.0	100.0

همان طور که در جدول شماره (۳) آمده است، توزیع فراوانی سیمای پاسخگویان باتوجه به متغیر تاهل نشان می‌دهد که ۱۰۰ درصد پاسخگویان متاهل بوده اند.

جدول شماره (۴) توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب متغیر تحصیلات دانشگاه

پاسخهای معتبر	تحصیلات	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تراکمی
	لیسانس	3	7.5	8.1	8.1
	فوق لیسانس و بالاتر	34	85.0	91.9	100.0
	جمع	37	92.5	100.0	

براساس جدول شماره (۴)، توزیع فراوانی سیمای پاسخگویان باتوجه به متغیر تحصیلات دانشگاه نشان می‌دهد که تحصیلات ۸,۱ درصد پاسخگویان لیسانس، و ۹۱,۹ درصد فوق لیسانس و بالاتر بوده است.

جدول شماره (۵) توزیع فراوانی سیمای پاسخگویان بر اساس تحصیلات حوزه

پاسخهای معتبر	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تراکمی
سطح خارج	8	20.0	100.0	100.0
بی پاسخ	32	80.0	-	-
جمع	40	100.0		

براساس جدول شماره (۵)، توزیع فراوانی سیمای پاسخگویان باتوجه به متغیر تحصیلات حوزه نشان می‌دهد که ۲۰ درصد پاسخگویان تحصیلات حوزوی در سطح خارج فقه داشته اند.

جدول شماره (۶) شاخص های آماری مقیاس راهبرد فردی

راهبرد فردی	شاخص های آماری مقیاس راهبرد فردی
-------------	----------------------------------

40	معتبر	تعداد پاسخگویان
0	بی جواب	
4.3750	میانگین	شاخص های آماری
.56330	انحراف معیار	
2.00	دامنه تغییرات	
3.00	حداقل	
5.00	حداکثر	

اطلاعات جدول شماره (۶) به ما نشان می دهد که میانگین نمره پاسخگویان به مقیاس راهبرد فردی ۴,۳۷۵ است که از نمره متوسط ۳ بالاتر است، این میانگین به معنای آن است که پاسخگویان معتقدند راهبرد فردی ایفای نقش مساجد در ترویج سبک زندگی اسلامی بیشتر از متوسط است. جدول شماره (۷) شاخص های آماری مقیاس راهبرد خانوادگی

شاخص های آماری مقیاس راهبرد خانوادگی	راهبرد خانوادگی
تعداد	۴۰
پاسخگویان	۰
شاخص های آماری	میانگین
	انحراف معیار
	دامنه تغییرات
	حداقل
	حداکثر

میانگین نمره پاسخگویان به مقیاس راهبرد خانوادگی بر اساس اطلاعات جدول شماره (۷) ۴,۱۰۰ است که از نمره متوسط ۳ بالاتر است، این میانگین به معنای آن است که پاسخگویان معتقدند راهبرد خانوادگی ایفای نقش مساجد در ترویج سبک زندگی اسلامی بیشتر از متوسط است. جدول شماره (۸) شاخص های آماری مقیاس راهبرد اجتماعی

شاخص های آماری مقیاس راهبرد اجتماعی	راهبرد اجتماعی
تعداد پاسخگویان	معتبر
	بی جواب

4.1781	میانگین	شاخص های آماري
.51879	انحراف معيار	
1.88	دامنه تغييرات	
3.13	حداقل	
5.00	حداكثر	

میانگین نمره پاسخگویان به مقیاس راهبرد اجتماعی ۴,۱۰۰ است که از نمره متوسط ۳ بالاتر است، این میانگین به معنای آن است که پاسخگویان معتقدند راهبرد اجتماعی ایفای نقش مساجد در ترویج سبک زندگی اسلامی بیشتر از متوسط است.

جدول شماره (۹) آزمون کلوموگروف- اسمیرنف برای سنجش نرمال بودن متغیرها

تعداد	راهبرد فردی	راهبرد خانوادگی	راهبرد اجتماعی
	40	40	40
میانگین	4.3750	4.1000	4.1781
انحراف از معيار	.56330	.60009	.51879
مقدار مطلق	.191	.190	.158
مقدار مثبت	.147	.190	.120
مقدار منفی	-.191	-.127	-.158
آماره ی آزمون	.191	.190	.158
سطح معناداری	.001 ^c	.001 ^c	.014 ^c

معنی داری مشاهده شده در جدول فوق، در همه موارد از معنی داری در سطح آلفای ۰.۰۵ کوچک تر است، و این بدان معنی است که مقیاس ها دارای توزیع نرمال نیستند و لذا در این موارد ما مجاز به استفاده از آزمون های پارامتریک نیستیم.

پاسخ به سوالات

سوال ۱- راهبرد فردی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد نقش دارد.

نتایج آزمون نشان دهنده آن است که معنی داری محاسبه شده برای تبیین نقش راهبرد فردی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد از معنی داری در سطح آلفای ۰.۰۵ کوچکتر است و این بدان معناست که؛ بین دو گروه پاسخگویان،

گروه اول (افرادی که معتقد بوده اند راهبرد فردی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد ، در حد کم و خیلی کم نقش دارد) و گروه دوم (افرادی که معتقد بوده اند راهبرد فردی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد ، در حد زیاد و خیلی زیاد نقش دارد) تفاوت معنی دار است، نسبت گروه دوم به گروه اول بیشتر است. این نسبت ۹۸ به ۲ است، به این معنی که ۹۸ درصد پاسخگویان معتقدند راهبرد فردی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد ، در حد زیاد و خیلی زیاد نقش دارد، لذا فرض صفر رد و فرض اصلی مبنی بر اینکه؛ راهبرد فردی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد نقش دارد، تایید می گردد.

جدول شماره (۱۰) تفاوت رتبه و میانگین فردی

رتبه میانگین	تفاوت رتبه میانگین عوامل فردی
۱,۶۱	A2 بازخوانی آموزه های اصیل اسلامی، برای استنتاج الگو های رفتاری علمی و عملی مناسب با اقتضائات اجتماعی امروزی.
۱,۳۹	A1 . تبیین و تعمیق باور های اعتقادی و معنوی مخاطبین، نسبت به جامعیت اسلام در پاسخ به شبهات فکری اعتقادی

* به ترتیب در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد نقش دارند. A1 و A2 ارقام جدول فوق را نشان می دهند

سوال ۲ راهبرد خانوادگی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد نقش دارد.

نتایج آزمون نشان دهنده آن است که؛ معنی داری محاسبه شده برای تبیین نقش راهبرد خانوادگی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد از معنی داری در سطح آلفای ۰.۵. کوچکتر است و این بدان معناست که بین دو گروه پاسخگویان، گروه اول (افرادی که معتقد بوده اند راهبرد خانوادگی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد ، در حد کم و خیلی کم نقش دارد) و گروه دوم (افرادی که معتقد بوده اند راهبرد خانوادگی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد ، در حد زیاد و خیلی زیاد نقش دارد) تفاوت معنی دار است،

نسبت گروه دوم به گروه اول بیشتر است. این نسبت ۹۵ به ۵ است، به این معنی که ۹۵ درصد پاسخگویان معتقدند راهبرد خانوادگی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد ، در حد زیاد و خیلی زیاد نقش دارد، لذا فرض صفر رد و فرض اصلی مبنی بر اینکه؛ راهبرد خانوادگی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد نقش دارد، تایید می گردد.

جدول شماره (۱۱) تفاوت رتبه و میانگین عوامل خانوادگی

رتبه میانگین	تفاوت رتبه میانگین عوامل خانوادگی
۲,۲۵	B5 توانمند سازی نهاد خانواده (آموزش-آگاه سازی-فرهنگ سازی) نسبت به مهارت های سبک زندگی اسلامی در برابر هجوم سبک زندگی غربی و آسیب های ناشی از آن.

۱,۹۰	B4 تقویت مشارکت فراگیر و نظام مند نهاد خانواده در فعالیت های مساجد.(خانواده محوری)
۱,۸۵	B3- برنامه ریزی صحیح و جامع در جهت غنی سازی اوقات فراغت مخاطبین مساجد

* ارقام جدول B5 - B4 - B3 به ترتیب در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد نقش دارند.
فوق نشان می دهد

سوال ۳- راهبرد اجتماعی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد نقش دارد.

نتایج آزمون نشان دهنده آن است که ؛معنی داری محاسبه شده برای تبیین نقش راهبرد اجتماعی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد از معنی داری در سطح آلفای ۰.۰۵. کوچکتر است واین بدان معناست که بین دوگروه پاسخگویان، گروه اول(افرادی که معتقد بوده اند راهبرد اجتماعی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد ، در حد کم وخیلی کم نقش دارد) وگروه دوم(افرادی که معتقد بوده اند راهبرد اجتماعی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد ، در حد زیاد وخیلی زیاد نقش دارد) تفاوت معنی دار است،

نسبت گروه دوم به گروه اول بیشتر است .این نسبت ۱۰۰ به ۰ است،
به این معنی که ۱۰۰ درصد پاسخگویان معتقدند راهبرد اجتماعی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد ، در حد زیاد وخیلی زیاد نقش دارد، لذا فرض صفر رد و فرض اصلی مبنی بر اینکه؛ راهبرد اجتماعی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد نقش دارد، تایید می گردد.

جدول شماره (۱۲) تفاوت رتبه و میانگین عوامل اجتماعی

رتبه میانگین	تفاوت رتبه میانگین عوامل اجتماعی
۵,۴۸	C11- محوریت بخشیدن به نقش و جایگاه مساجد در فعالیتهای، فرهنگی ، اقتصادی ، سیاسی و اجتماعی در هر محل و منطقه.
۵,۱۰	C8- استفاده از ظرفیت سایر نهاد ها و تشکل های مستقر در مساجد و احیاء سایر ظرفیت های فراموش شده دیگر ،به منظور عمق بخشیدن به فعالیت های مساجد ، مانند بسیج ، کانون های فرهنگی و ..
۵,۰۴	C13 توانمند سازی مخاطبین و متولیان مساجد ، برای بیان شاخص های سبک زندگی اسلامی و ناهنجاری های ناشی از تقلید کور کورانه از سبک زندگی غربی.در تمامی رده های سنی مخاطبین.
۴,۵۱	C8 جلب اعتماد آحاد جامعه، نسبت به ظرفیت و توانایی های مساجد با آگاه سازی ،

	آموزش و فرهنگی سازی در راستای ترویج سبک زندگی اسلامی
۴,۵۰	C12- تعامل و برقراری ارتباط مساجد با سایر نهاد های فرهنگی و مراکز آموزشی کشور، در جهت خط دهی به فعالیت ها. در راستای ترویج سبک زندگی اسلامی و مقابله هوشمندانه با سبک زندگی غربی
۴,۴۳	C10 نگاه نو به مساجد، در سیر جریان سنتی به مدرن، با کارآمد تر کردن نقش مساجد در جامعه. با استفاده از امکانات روز و متداول امروزی
۳,۷۰	C9 آینده پژوهی، طراحی و جهت دهی به مطالعات و تحقیقات فرهنگی و دینی در حوزه سبک زندگی و مساجد، متناسب با شرایط و نیازمندی های روز جامعه.
۳,۲۵	C6 ایجاد شبکه های اجتماعی مناسب با رویکردی اسلامی، به منظور ایجاد فضایی امن و جذاب برای کاربران، جهت به حد اقل رساندن آسیب های استفاده از شبکه های اجتماعی مخرب.

ارقام جدول فوق نشان می دهد که: به ترتیب در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد نقش دارند (C6 - C9 - C10 - C12 - C7 - C13 - C8 - C11)

سوال ۴- میزان نقش راهبرد های سه گانه در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد متفاوت است.

نشان می دهد که سطح معناداری محاسبه شده (0.009) از معناداری در سطح آلفای ۰,۰۵ کوچکتر است،

لذا با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت میزان نقش راهبرد های سه گانه در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد متفاوت است. میزان نقش هریک از راهبردها در جدول زیر آمده است.

جدول شماره (۱۳) نتایج تفاوت رتبه میانگینی عوامل سه گانه

۲/۳۶	راهبردهای فردی
۱/۹۱	راهبردهای اجتماعی
۱/۷۳	راهبردهای خانوادگی

ارقام جدول فوق نشان می دهد که راهبرد فردی، راهبرد اجتماعی و راهبرد خانوادگی به ترتیب در در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد نقش دارند.

نتیجه گیری

با اطلاعات بدست آمده از جمعیت نمونه و آزمون های آماری انجام شده در نرم افزار، نتایج آزمون های انجام گرفته به شرح ذیل می باشد. ابعاد اجتماعی مساجد در ترویج سبک زندگی اسلامی (۱۰۰ درصد). ابعاد فردی (۹۸ درصد) و ابعاد خانوادگی (۹۵ درصد) را به خود اختصاص داده اند. لذا میتوان این گونه ادعا کرد که؛ ابعاد اجتماعی راهبرد ها بیشترین اثر گذاری و بعد از ان ابعاد فردی و در نهایت ابعاد خانوادگی راهبرد، اثر گذار می باشند. نتایج آزمون معنی داری محاسبه شده نشان دهنده این مطلب است که؛ معنی داری محاسبه شده برای تبیین نقش راهبرد های سه گانه فردی، خانوادگی و اجتماعی در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد از معنی داری در سطح آلفای ۰.۰۵. کوچکتر است و این بدان معناست که؛ بین هر سه متغیر مستقل و ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد، رابطه معنی داری در حد قوی وجود دارد. یعنی هر چه متغیر مستقل بیشتر باشد، اثر این راهبرد ها در ترویج سبک زندگی اسلامی بیشتر است. نتایج آزمون فریدمن برای سنجش تفاوت رتبه عوامل نشان دهنده این مطلب است که، سطح معناداری محاسبه شده (۰.۰۰۹) از معنی داری در سطح آلفای ۰.۰۵، کوچکتر است، لذا با اطمینان ۹۵ درصد می توان گفت میزان نقش راهبرد های سه گانه در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد متفاوت است. و نشان می دهد، راهبرد فردی، راهبرد اجتماعی و راهبرد خانوادگی به ترتیب در در ترویج سبک زندگی اسلامی در مساجد نقش دارند. با توجه به نتایج به دست آمده هیچ راهبردی که میانگین زیر ۳ کسب نموده باشند بدست نیامد. به طوری که؛ میانگین نمره پاسخگویان به مقیاس راهبرد های سه گانه، از نمره متوسط ۳ بالاتر بود، لذا هیچ کدام از راهبرد ها حذف نگردید.

از میان راهبرد های فردی، بهترین راهبرد A2؛ بازخوانی آموزه های اصیل اسلامی، برای استنتاج الگو های رفتاری علمی و عملی مناسب با اقتضائات اجتماعی امروزی به شمار می آید.

از میان راهبرد های خانوادگی، بهترین راهبرد B5 توانمند سازی نهاد خانواده (آموزش - آگاه سازی - فرهنگ سازی) نسبت به مهارت های سبک زندگی اسلامی در برابر هجوم سبک زندگی غربی و آسیب های ناشی از آن می باشد.

از میان راهبرد های اجتماعی، بهترین راهبرد را میتوان C11، محوریت بخشیدن به نقش و جایگاه مساجد در فعالیتهای، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی در هر محل و منطقه. را میتوان بیان نمود.

منابع

قران کریم.

ابراهیم حسن، حسن (۱۳۷۶). تاریخ س یاسی اسلام. ترجمه ابوالقاسم پاینده. [ب ی جا]. ج ۱ سازمان انتشارات جاویدان. چاپ نهم

افشانی، سید علیرضا و دیگران، (۱۳۹۳)، بررسی رابطه سبک زندگی اسلامی با سلامت اجتماعی مردم شهر یزد، دو فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات اسلام و روان شناسی، سال هشتم، شماره ۱۴

اصمی اصطهباناتی، مریم و گروسی، سعیده، (۱۳۹۳)، سبک زندگی دینی و عوامل موثر بر آن در بین دانشجویان دانشگاه شهید باهنر کرمان، مجله فرهنگ در دانشگاه اسلامی ۱۳، سال چهارم، شماره ۴

پورقصری، غلامرضا (۱۳۹۳). بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی مساجد در مه ار بحران های امنیتی در ایران پس از انقلاب اسلامی. پایان نامه کارشناسی ارشد. استاد راهنما: دکتر مهدی ناظمی اردکانی، استاد مشاور: عباس اسلامی فارسانی

چانی، دیوید، (۱۳۷۸)، سبک زندگی، ترجمه حسن چاوشیان، تهران، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

رستمی، احسان و اردشیرزاده، مرجان، (۱۳۹۲)، نگاهی به نظریه های سبک زندگی، فصلنامه مطالعات سبک زندگی، سال دوم، شماره ۳،

روشن دل جلیل ۱۳۷۰ تحول در مفهوم راهبرد، مجموعه مقالات اولین سمینار بررسی تحول مفاهیم، تهران وزارت امور خارجه چاپ اول

شریفی، احمد حسین، (۱۳۹۱)، سبک زندگی به عنوان شاخصی برای ارزیابی سطح ایمان، مجله معرفت فرهنگی اجتماعی، سال سوم، شماره ۳.

۲۰. شوشتری زاده، شهناز، (۱۳۸۲)، بررسی تأثیر آموزش رفتارهای سلامتی بر تغییر روش زندگی مبتلایان به بیماری عروق کرونر قلب مراجعه کننده به بیمارستانهای منتخب شهر اصفهان در سال ۱۳۸۲، پایان نامه کارشناسی ارشد، اصفهان دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان

عمید، حسن (۱۳۳۵). فرهنگ فارس ی عمید. و ویرایش و تألیف مجدد فرهاد قربان زاده. بهار ۱۳۸۹. ج ۲

عابدی جعفری، حسن و همکاران (۱۳۸۴). طراحی مدل مطلوب کارکرد و مدیریت مساجد در قالب یک سازمان داوطلبانه مذهب ی. مجموعه مقالات برگزیده فروغ مسجد (۴). مرکز رسیدگی به امور مساجد.

فتحی، سروش و مختاریپور، مهدی، (۱۳۹۳)، بررسی نقش و تاثیر رسانه های نوین تصویری در تغییر سبک زندگی (مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران)، مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران، سال ششم، شماره ۲۰

فعالی، محمدتقی (۱۳۹۳). مسجد و سبک زندگی. تهیه دفتر مطالعات و پژوهش های مرکز رسیدگی به امور مساجد. چاپ اول

گیدنز، آنتونی، (۱۳۷۷)، پیامدهای مدرنیت، ترجمه محسن ثلاثی، تهران، انتشارات نشر مرکز.

طباطبایی، علامه سیدمحمدحسین (۱۳۷۴). المیزان فی تف سیر القرآن. ترجمه سید محمدباقر موسوی همدانی. ج ۴۲. قم: دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم. ج ۲۰. چاپ پنجم

نیازی، محسن و کارکنان نصر آبادی، محمد، (۱۳۹۲)، بررسی رابطه بین دینداری و سبک زندگی شهروندان (مطالعه موردی شهروندان شهرستان کاشان در سال ۱۳۹۰)، فصلنامه برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، شماره

۱۶

https://iqna.ir/fa/news/3488707 تاریخ انتشار: ۲۸ فروردین ۱۳۹۵ - ۰۹:۰۷

https://www.yjc.news/fa/news/7043967